

ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ - СМОЛЯН
ТП - ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО - РАКИТОВО

Адрес за кореспонденция :
4640, гр. Ракитово, обл. Пазарджик,
ул. „Ал. Стамболийски“ №2
e-mail: dgsrakitovo@ucdp-smolian.com

Секретар +359886711447

ДОКЛАД
НА ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС „РАКИТОВО“
ПРЕЗ 2023 г.

Настоящото проучване е извършено в периода на месеци юни – декември 2023 година във връзка с годишния мониторинг на горите с висока консервационна стойност /ГВКС / за територията на ТП ДГС „Ракитово“. Инвентаризацията и мониторинга са направени съгласно система за провеждане, мониторинг на биологичното разнообразие в горите с висока консервационна стойност на територията на ТП ДГС „Ракитово“.

ТП ДГС „Ракитово“ управлява територия от 17 853,5 ха, която попада върху част от планинския масив на Западни Родопи от област Горна Тракия, северните склонове на масива „Сютка“ и южните склонове на второстепенните родопски дялове „Каркария“ и „Алабак“. Най-високият връх в района на стопанството е връх Сютка (2186 м н.в.), а най-ниското място е гара Цепина - 450 м н.в.

Релефът на стопанство е типично планински - силно пресечен от дълбоки долове, с ясно оформени била и стръмни склонове.

Районът на ТП ДГС „Ракитово“ попада в Преходно-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област. По-голяма е частта попадаща в Планинския климатичен район - среднопланинската му част и само една малка част попада в Севернородопския нископланински климатичен район. При надморска височина над 2001 м (0.7% от дървопроизводителната площ на ДГС) площта се припокрива с високопланинската част на Планинския климатичен район.

Според горскорастителното райониране площта попада в Тракийската горскорастителна област, подобласт Западни Родопи.

Хидрографската мрежа в стопанството се отличава с голяма гъстота, разчлененост и често големи наклони на надлъжните профили и променлив воден режим в ниските части, особено в ГСУ „Дорково“. Разнообразието на теренни форми е голямо. Речната мрежа на територията на общината се формира от реките Чепинска, Стара река, Мътница и техните притоци.

Големите различия в надморските височини, разнообразният релеф и климатични елементи, както и геоложката основа, са оказали изключително голямо влияние върху почвообразователния процес на територията на горското стопанство. Основният почвен тип е кафявата горска почва, която заема 84,1% от **дървопроизводителната** площ, следвана от канелената горска излужена - 9.9%, планинско-горска тъмноцветна - 5.6% и хумусно-карбонатната - 0,4% .

Ниската част на стопанството попада в Долния равнинно-хълмист пояс на дъбовите гори (0-700 м н.в.) Основните дървесни видове, които дават облика на подпояса, са дъбовете, като от тях най-често се среща зимния дъб. В по-високите части на подпояса се появява и бука и черния бор. Те образуват чисти и смесени, предимно семенни и по-рядко издънкови насаждения. В състава им участват с по 2-3 десети или единично мъждрян, габър, черна елша, и други. Културите, създадени в този подпояс, са предимно от бял и черен бор, на места смесени с естествената растителност. В иглолистните култури като спътници са внасяни брезата и едрolistната липа.

С увеличение на надморската височина видовият състав намалява.

Средните части на горското стопанство попадат в пояса на горите от бук и иглолистни (701-2000 м.н.в.) Естествено срещани са формации от чисти и смесени бялборови насаждения, смесени бялборово-черборово-букови, както и бялборово-смърчово-елово-букови високопродуктивни насаждения. В тази зона са обширните масиви от издънкови зимендъбови и букови формации с производителност от II до IV бонитет, често примесени с други широколистни като габър, трепетлика, клен, шестил и пр., участващи единично или под формата на малки групи. Тук са създадени и много обширни масиви от иглолистни култури, предимно от бял бор и по-малко от черен бор, смърч, ела, дуглазка, лиственица, бреза. От храстите най-често се срещат хвойна, леска, шипка, дрян, черен бор и други, а живата тревна покривка е съставена от житни, папрати, лазаркиня, лузула, подбел, заешки киселец, ягоди, боровинки и други.

В изредените части на насажденията се срещат къпина, малина, върболика и други.

Подпояс на среднопланинските гори от бук и иглолистни – 1201-1700 м н.в.

Тук се намират най-производителните горски формации в района на горското стопанство, особено тези разположени върху кафявите тъмни горски почви. В повечето от тези естествени насаждения, в резултат на извеждането по различно време от растежа им на лесовъдските мероприятия, много от тях са се превърнали в разновъзрастни смесени формации, често и с обособени етажи от няколко поколения.

Естествената растителност е представена от бук, бял бор, черен бор, смърч, ела и незначително от бяла мура (внесена изкуствено). Насажденията са предимно чисти смърчови, елови, бялборови, черборови и букови и смесени между тях. В долната част на подпояса (1201-1500 м н.в.) се срещат предимно смесени буково-елови-смърчови, елово-смърчово-борови насаждения и чисти бялборови, черборови, елови и смърчови и смесени с преобладание на посочените дървесни видове, а обикновено от 1501-1700 м н.в. - чисти и смесени с преобладание на бял бор и смърч насаждения.

И в тази зона са създадени много иглолистни култури предимно от бял бор и смърч, които се характеризират с добро санитарно състояние и висока производителност.

Подпояс на горнопланинските смърчови гори –1701-2000 м н.в.

В този подпояс естествената дървесна растителност е представена почти само от смърчови дървостои. На изолирани места се срещат и изкуствени култури от бяла мура в чист вид или смесени със смърч.

Около връх Сютка са съсредоточени горите и земите, които попадат в Подпояс на високопланинските гори от субалпийски смърч и мура (2001 - 2500 м н.в.) - заема 0.7% от дървопроизводителната площ.

Подпояс на високопланинските гори от субалпийски смърч и мура — 2001 -2200 м н.в.

В този подпояс естествената дървесна растителност е представена почти само от смърчови дървостои. На изолирани места се срещат и изкуствени култури от бяла мура в чист вид или смесени със смърч.

Основната част от горите на територията на ТП ДГС „Ракитово” са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности.

I. СОБСТВЕНОСТ НА ГОРИТЕ И ПРОМЕНИ В НАЧИНА НА ПОЛЗВАНЕ ИЛИ ФУНКЦИОНАЛНИТЕ КАТЕГОРИИ НА ГОРИТЕ:

През 2023 година няма заповеди за изключване на горски територии.

II. ИЗВЪРШЕНИ ГОРСКОСТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ДГС:

Извършените горскостопански дейности на територията на ТП ДГС „Ракитово” през 2023 година са в следните основни направления: лесокултурни дейности, дърводобив, добив на недървесни горски продукти, поддръжка и ремонт на горски пътища.

1. Извършените лесокултурни дейности са както следва:

- Отглеждане на млади насаждения безматериален добив в следните подотдели:
  - 107 а, 169 б на площ от 293 декара с извеждане на сеч - прочистка
  - 42 ж, 120 б на площ от 73 декара с извеждане на сеч - прореждане.
- Ръчно поддържане на 11 300 л.м. стари минерализовани ивици в м. „Дренов дол”.
- Механизирано подпомагане на естественото възобновяване в подотдели 286 а, б на площ от 170 дка.
- Защита на горските територии - по предписание на ЛЗС Пловдив, инвентаризационни описи и на база подадени сигнални листове /316 бр./, както и лесопатологични

обследвания (ЛПО) /568 бр./ са заложени санитарни сечи на площ 53.5 ха., в размер на 4590.0 м³; принудителни на площ 29.8 ха. в размер на 3450.0 м³; прореждане на площ 205.5 ха в размер на 5639.0 м³, изборно-прореждане на площ 11.2 ха в размер на 1197.0 м³, пробирка на площ 193.7 ха в размер на 8514.0 м³, прореждане на площ 11.9 ха в размер на 528.0 м³ лежаща маса .

- Маркирани са възобновителни сечи – 13 889 м³ - 250,7 ха. и отгледни сечи – 16 445 м³ - 390,0 ха.

Извършените лесокултурни дейности са изпълнени след проведени процедури и определени изпълнители по реда и при спазване изискванията на *Наредба за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горски територии – държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти.*

Изпълнението на дейностите е извършено при спазване на действащата нормативна уредба.

Попълва се „Лист за предварителна идентификация на важни елементи на околната среда и дефиниране на мерки за опазване при маркиране на насажденията” от служителите преди маркиране на насажденията и преди започване на предвидените за провеждане горскостопански дейности. Обобщават се съобразно предписанията в доклада за ГВКС. Представят се при поискване от заинтересованите лица.

В листовите за предварителна оценка се отразяват съответните видове и консервационни стойности на съответния подотдел. На базата на проведените мониторингови наблюдения се разписват и специфични предписания за изпълнение на горскостопанските дейности с цел съхраняване на установените консервационни стойности. На терен от служителите на ТП ДГС „Ракитово” се следи за правилното прилагане на поставените за спазване на допълнителните изисквания по отношение на ГВСК, видовете и местообитанията.

2. Добитата и реализирана дървесина за периода 01.01.2023 до 31.12.2023 година е както следва:

ОБЩО ДЪРВОДОБИВ (отчет) - 33 772 м³.

- Промислен дърводобив от възобновителни и отгледни сечи - 21 905 м³;
- Промислен дърводобив от санитарни, принудителни и тех. сечи - 640 м³;
- От санитарни, принудителни, възобновителни и отгледни сечи на корен за местно население - 11 227 м³;

Изпълнението е на 104 % спрямо заложения разчет за годината.

Добивът и реализацията на дървесината са извършени след проведени процедури и определени изпълнители по реда и при спазване изискванията на *Наредба за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горски територии – държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти.*

Изпълнението на дейностите е осъществено при спазване на действащата нормативна уредба.

За добива на дървесина през 2023 година бяха сключени договори с 10 броя фирми, като също така дърводобивна дейност бе извършена и от назначени от ТП ДГС „Ракитово” работници, които бяха запознати с изискванията на горската сертификация, съгласно Националния стандарт за отговорно управление на горите в България (FSC-STD-BGR-01-2016 v1).

В тръжните документи за съответните процедури е заложено изискване за оборудване на работниците със защитно облекло, съответстващо на работните позиции.

3. На територията на ТП ДГС „Ракитово” през 2023 година са използвани разрешени препарати за растителна защита.

4. На територията на ТП ДГС „Ракитово” през 2023 година, има възникнал 1 брой пожар, който е регистриран в информационната система. Пожара е категоризиран, като низов и е възникнал на 16.03.2023 г. в землище Дорково, в подотдел 83 „д” - държавна собственост, върху площ от 5 дка, като е пострадала част от иглолистна гора на възраст 80 г. с дървесен състав бял

бор. Изпратени са служители на ТП ДГС „Ракитово” на място и със съдействието на пожарната служба и доброволци, пожара е ограничен и потушен впоследствие.

5. През 2023 година е извършен ремонт на съществуващи горски пътища, като за опазване на същите, фирмите извършващи горскостопанските дейности, са информирани и са им издавани разрешителни за достъп на превозните средства, както и на фирмите и физическите лица, извършващи дейността „транспорт на дърва” за местното население /312 бр./.

III. ВИД И КОЛИЧЕСТВО НА ДОБИТИТЕ ПРОДУКТИ / ВКЛ. НЕДЪРВЕСТНИ ГОРСКИ ПРОДУКТИ /.

Добити са следните продукти от държавни горски територии, собственост на ТП ДГС „Ракитово”:

- Дървесина - 33 772 м³ от различни категории и сортименти: трупи за бичене, обли греди, ритловици, технологична дървесина, ОЗМ, дърва за огрев.
- Недървесни горски продукти:
  - за горски плодове на юридически лица 4 броя;

IV. ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ГОРИТЕ / РЕЗУЛТАТИ ОТ ЛЕСОПАТОЛОГИЧНИ ОБСЛЕДВАНИЯ И ЛЕСОЗАЩИТНИ МЕРОПРИЯТИЯ /.

От извършените лесопатологични обследвания и постъпилите и регистрирани 316 броя сигнални листове и 568 броя лесопатологични обследвания (ЛПО) за нападения и щети от абиотични и биотични фактори и оценка на здравословното състояние на горите на ТП ДГС „Ракитово” са установени:

От биотични фактори:

- Върхов корояд
- Борова процесия
- Съхнене

От абиотични фактори:

- Ветровал, ветролом, снеговал, снеголом и съхнене

Въз основа на подадените сигнални листове и лесопатологични обследвания са предприети действия от страна на ТП ДГС „Ракитово”, като е изготвен общо 1 бр. инвентаризационен опис за провеждане на принудителни и санитарни сечи, 5 бр. предписания и 1 бр. план извлечение с цел подобряване на здравословното състояние. В резултат на което са реализирани 11 320 м³ лежаща маса дървесина от пострадалите и засегнати насаждения.

V. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ГОРСКОСТОПАНСКИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ВЪРХУ ПОПУЛАЦИИТЕ ОТ РАСТИТЕЛНИ И ЖИВОТИНСКИ ВИДОВЕ, ПОЧВИТЕ И ВОДНИТЕ РЕСУРСИ.

След приключване на сечта на горскостопанските дейности /изведени сечи/ през 2023 година е извършена оценка на въздействието на изведената сеч върху ключови елементи на околната среда, съседни имоти и инфраструктура на територията на ТП ДГС „Ракитово”. От изготвените и представени оценки на въздействието може да се направят следните общи констатации относно:

- Повреди по подраста в насажденията с извършена оценка - установени са минимални повреди.
- Повреди по оставащия дървостой не са констатирани над допустимите / над 2 % по брой от оставащите на корен дървета /.
- Създаване на условия за активизиране на почвената ерозия – по тракторните и коларски пътища.
- Оставяне на мъртва дървесина - в насажденията с изведени сечи е налична стояща и лежаща мъртва дървесина.

- Въздействие върху идентифицираното биоразнообразие - при установяване се описва в листа за предварителна оценка и се дават мерките за тяхното опазване.
- Водни ресурси на територията и/или в близост до насажденията - при наличие на водни течения в листа за предварителна оценка са дефинирани мерките за опазване.
- Въздействия върху съседни насаждения - не са констатирани неблагоприятни въздействия.

VI. МОНИТОРИНГ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ / ВКЛ. МОНИТОРИНГ НА ВКС /.

Мониторинг на ВКС 1.1 - Защитени територии и защитени зони

Във връзка с мониторинга за наличие на ВКС 1.1 в интернет на страницата на РИОСВ се проверява за новосъздадени защитени територии и/или зони, както и за ограничения, посочени в заповедите им за обявяване.

Разработени са формуляри за мониторинг на ВКС 1.1 - защитени територии и защитени зони на територията на ТП ДГС „Ракитово“:

- формуляри за защитени територии и защитени зони.
- извършени са наблюдения в подотдели: 197 „г” - ЗМ „Цигов чарк”, вследствие на което е попълнен съответния формуляр.

Мониторинг на ВКС 1.2 - Застрашени, изчезващи и ендемични видове и ВКС 1.3 – критични концентрации на видове

Разработени са формуляри за мониторинг на биологичното разнообразие, видовете от ВКС 1.2 - застрашени, изчезващи и ендемични видове:

- формуляр за мониторинг на застрашени, изчезващи и ендемични растения.
- през 2023 г. не е извършено наблюдение на изчезващи и ендемични растения, вследствие на което не е попълнен съответния формуляр.

Разработени са формуляри за мониторинг на биологичното разнообразие и ВКС 1.2 и 1.3 – животни на територията на Държавно горско стопанство „Ракитово“:

- ВКС 1.2 – редки, застрашени и ендемични животински видове
- ВКС 1.3 – критични концентрации на видове

извършени са наблюдения в подотдели 297 „г”, 299 „в”, 305 „и”, като за същите са попълнени съответните формуляри.

През 2023 година не са извършвани горскостопански дейности, които да засегнат или да застрашат видовете описани във ВКС 1.2 и ВКС 1.3.

Мониторинг на ВКС 2 - Екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт

Разработени са формуляри за мониторинг на ВКС 2 - екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт на територията на ТП ДГС „Ракитово”

- извършени са наблюдения в следните подотдели: 178 „г” „е” „и”, 179 „г” „е” „з”, 180 „б” „з”.

Мониторинг на ВКС 3 - Редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми

Разработени са формуляри за мониторинг на ВКС 3 - горски територии, представляващи редки, застрашени или изчезващи екосистеми или съдържащи се в такива на територията на ТП ДГС „Ракитово“:

- извършени са наблюдения в следните подотдели: 269 „е”, 324 „в”, като в следствие са попълнени гореизложените формуляри.

Мониторинг на ВКС 4 - Екосистемни услуги от критично значение. Основни екосистемни услуги от критично (незаменимо) значение в определени ситуации включително, опазване на водосбори и контрол на ерозията на уязвими почви и склонове.

Разработени са формуляри за мониторинг на ВКС 4.1 – гори – единствени източници на питейна вода на територията на ТП ДГС „Ракитово”:

- извършени са наблюдения в следните подотдели: 282 „а”, 288 „а”, „г”, като в следствие са попълнени гореизложените формуляри.
- за по-горе посочените подотдели не са провеждани лесовъдски мероприятия и дейности, освен за подотдел 288 „г”, в който е изведена санитарна сеч до 5% от запаса, сечището е почистено.

Разработени са формуляри за мониторинг на ВКС 4.2 – гори с решаващо значение за регулиране на водния отток във водосборите на територията на ТП ДГС „Ракитово”:

- извършени са наблюдения в следните подотдели: 93 „ж” , 141 „д”, като в следствие са попълнени гореизложените формуляри.
- насажденията се намират в добро състояние, като не се наблюдава наличие на ерозионни процеси и промени в структурата и състава, не се наблюдават повреди по крайречната растителност, не са провеждани лесовъдски мероприятия и дейности за подотдел 93 „ж”. В подотдел 141 „д” е водена санитарна сеч до 5%. Сечището е почистено.

Разработени са формуляри за мониторинг на ВКС 4.3 – гори с решаващо противоерозионно значение на територията на ТП ДГС „Ракитово”:

- извършени са наблюдения в следните подотдели: 322 „б”, 323 „д”, като в следствие са попълнени гореизложените формуляри.
- не се наблюдава наличие на ерозия или възникнали ерозионни процеси, не са провеждани лесовъдски мероприятия и дейности.

Разработени са формуляри за мониторинг на ВКС 4.4 – гори, които представляват бариера за разпространението на пожари на територията на ТП ДГС „Ракитово”:

- извършени са наблюдения в следните подотдели: 82 „2”, „5”, „б”, „в”, като в следствие са попълнени гореизложените формуляри.
- на територията на ТП ДГС „Ракитово” за изминалата 2023 г., има възникнал 1 брой пожар, който е регистриран в информационната система.

Разработени са формуляри за мониторинг на ВКС 4.5 – гори с решаващо значение за състоянието на селскостопанските дейности и за защитата на инфраструктурните обекти на територията на ТП ДГС „Ракитово”:

- извършени са наблюдения в следните подотдели: 39 „а”, 40 „а”, 41 „а”, като в следствие са попълнени гореизложените формуляри.
- не са констатирани нерегламентирани дейности, не са провеждани лесовъдски мероприятия и дейности.

Мониторинг на ВКС 5 - Основни потребности на населението

Разработен е формуляр за мониторинг на ВКС 5 – Основни потребности на населението на територията на ТП ДГС „Ракитово“:

- попълнен е формуляр за гореизложеното с обобщена информация за изминалата 2023 г., за следните дейности: ползване на дървесни ресурси; паша; ползване на гъби и билки; лов.
- не са констатирани нерегламентирани дейности

Мониторинг на ВКС 6 - Културни ценности

Разработен е формуляр за мониторинг на ВКС 6 – Културни ценности на територията на ТП ДГС „Ракитово“:

- извършени са наблюдения в следните подотдели: 63 „1”, 64 „1”, „2”, като в последствие е попълнен гореизложения формуляр.
- не са провеждани лесовъдски мероприятия и дейности, не са констатирани повреди от абиотични и/или биотични фактори, замърсяване.
- Извършените наблюдения на Средновековна крепост „Цепина” - обект на културно-историческото наследство, показват, че се намира в добро състояние.

VII. СОЦИАЛНО ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ – ПРОМЕНИ В ОБЩЕСТВОТО И/ИЛИ ОТНОШЕНИЕТО ИМ СПРЯМО ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ И ДЕЙНОСТИ.

Запознаването на местното население и всички заинтересовани страни с принципите на горската сертификация ще удостовери, че стопанисването и управлението на горските територии - държавна собственост от ТП ДГС „Ракитово” се осъществява по отговорен начин, съчетаващ екологичните, икономическите и социални ползи от горите.

VIII. СРЕЩИ С ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ, СВЪРЗАНИ СЪС СТОПАНИСВАНЕТО НА ГОРИТЕ.

През 2023 година с общината и кметствата бяха направени необходимите срещи, свързани с обичайната дейност и възможности за поставяне на различни проблеми. Бяха разглеждани въпроси относно задоволяване нуждите на местното население с дърва за огрев и дървен материал за собствени нужди.

Местното население закупува дърва за огрев от склад на база установен ценоразпис и по тарифа на корен след представен списък от кмета на общината и кметовете на населените места.

Считаме, че местното население няма проблем с ползването на дърва за огрев, понеже е осигурено достатъчно количество, за да удовлетвори техните нужди.

IX. ОЦЕКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ПРОДУКТИВНОСТТА НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО.

Основни предизвикателства за подобряване ефективността и продуктивността на горското стопанство при спазване на стандарта по FSC® (Forest Stewardship Council®) (FSC-C117782) са насочени към балансирано и отговорно отношение в различни направления - екологични, икономически и социални. Те са обвързани с голям брой заинтересовани страни, които към настоящия момент проявяват малък интерес и това води до трудности при управление и стопанисване на сертифицирани гори и спазване принципите по FSC.

За подобряване ефективността и продуктивността е необходимо популяризиране на ползите от прилагане на стандарта по FSC.

Директор на ТП ДГС „Ракитово”: ...../п/*.....
/инж. Муса Али/

* Налице е положен подпис, като същият е заличен съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679)